

BÖLÜM 9.2.

Ses Bozukluklarında Öznel Değerlendirme

Tuğçe NERGİZ

Ses bozukluklarının kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesi, sesin sadece aletsel ve nesnel olarak değil aynı zamanda öznel olarak da değerlendirilmesinin yapılmasıyla gerçekleşebilmektedir. Öznel değerlendirme yöntemleri sayesinde kişilerin yaşamış oldukları ses bozukluklarına yönelik hem kişinin karşılaştığı durumların kişiler tarafından nasıl algılandığına ve kişileri ne şekilde etkilediğine dair bilgi sahibi olunmasını sağlamakta hem de klinik değerlendirme ve terapileri yapacak olan uzmanların görüşlerine de yer verilmesine olanak sunmaktadır. Ses bozukluklarının öznel değerlendirilmesi; ses bozukluğu yaşayan kişilerin, kendilerinin değerlendirebilecekleri öz değerlendirme yöntemleri ve uzmanların ses bozukluğu bulunan kişinin sesini değerlendirebilecekleri işitsel algısal değerlendirme yöntemleri olarak 2 başlık altına koyabiliriz. Bu bölümde ise ses bozukluklarının öznel değerlendirilmesinde bahsi geçen öz değerlendirme ve işitsel - algısal değerlendirme yöntemlerinden sıklıkla karşılaşılanlardan bahsedilmiştir.

Öz Değerlendirme

Öz değerlendirme yöntemleri kişilerin ses bozuklukları kaynaklı olarak günlük, sosyal ve iş yaşamlarında karşılaştıkları engel, zorluk, sınırlılık ve kısıtlılıklarla ilgili olarak bilgi sahibi olabilmek adına kullanılan yöntemlerdir. Öz değerlendirme, ses bozukluğu yaşayan kişiler yani bozukluktan direkt olarak etkilenen kişilerin belirli araçlar, ölçekler ve anketleri doldurmasıyla gerçekleşmektedir (1).

¹ Arş. Gör., Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü, tugcenergiz@gmail.com, ORCID iD: 0000-0003-4732-5067

GLOTAL FONKSİYON ENDEKSİ

(FIRAT, S. 2022)

AD:	SOYAD:	CİNSİYET:	YAŞ:			
Uygulanma tarihi:		Uygulayıcı:				
Geçtiğimiz 1 ay (son 30 gün) içerisinde aşağıda belirtilen problemler sizi nasıl etkiledi?		0=Hiç Etkilemedi 5=Oldukça Etkiledi				
1.Konuşurken çok çaba harcamam gerekti.	0	1	2	3	4	5
4. Sesimde kırıma (ani incelmek/kalınlaşma) ve/veya farklılaşma oluştu.	0	1	2	3	4	5
Toplam:						

Şekil 7. Glotal Fonksiyon Endeksi. Aradaki sorular örnek amaçlı kullanım olduğu için çıkarılmıştır.

Kaynaklar

- Rosen, C. A., Lee, A. S., Osborne, J., Zullo, T., & Murry, T. (2004). Development and validation of the voice handicap index-10. *The Laryngoscope*, 114(9), 1549-1556.
- Jacobson, B. H., Johnson, A., Grywalski, C., Silbergleit, A., Jacobson, G., Benninger, M. S., & Newman, C. W. (1997). The voice handicap index (VHI) development and validation. *American journal of speech-language pathology*, 6(3), 66-70.
- Kılıç, M. A., Okur, E., Yıldırım, İ., Ögüt, F., Denizoğlu, İ., Kızılay, A., Oğuz, H., Kandoğan, T., Doğan, M., Akdoğan, Ö., Bekiroğlu, N., Öztaracı, H. (2008). Reliability and validity of the Turkish version of the Voice Handicap Index. *Kulak Burun Boğaz İhtisas Dergisi*, 18 (3), 139-147.
- Ricci-Maccarini, A., De Maio, V., Murry, T., & Schindler, A. (2013). Development and validation of the children's voice handicap index-10 (CVHI-10). *Journal of Voice*, 27(2), 258-e23
- Özkan, E. T., Tüzüner, A., Çiyiltepe, M., Balo, E., Korkmaz, M. Ö., & Çağlı, A. (2017). Reliability and validity of the Turkish children's voice handicap index-10 (TR-CVHI-10). *International journal of pediatric otorhinolaryngology*, 96, 131-134.
- Zur, K. B., Cotton, S., Kelchner, L., Baker, S., Weinrich, B., & Lee, L. (2007). Pediatric Voice Handicap Index (pVHI): a new tool for evaluating pediatric dysphonia. *International journal of pediatric otorhinolaryngology*, 71(1), 77-82.
- Özkan, E. T., Tüzüner, A., Demirhan, E., & Topbaş, S. (2015). Reliability and validity of the Turkish pediatric voice handicap index. *International journal of pediatric otorhinolaryngology*, 79(5), 680-684.
- Cohen, S. M., Jacobson, B. H., Garrett, C. G., Noordzij, J. P., Stewart, M. G., Attia, A., ... & Cleveland, T. F. (2007). Creation and validation of the singing voice handicap index. *Annals of Otolaryngology, Rhinology & Laryngology*, 116(6), 402-406.
- Cohen, S. M., Statham, M., Rosen, C. A., & Zullo, T. (2009). Development and validation of the Singing Voice Handicap-10. *The Laryngoscope*, 119(9), 1864-1869.

10. Aydınli, F. E., Akbulut, S., Özcebe, E., Kuşçu, O., Yılmaz, T., Rosen, C. A., & Gartner-Schmidt, J. (2020). Validity and reliability of the Turkish singingvoice handicap index-10. *Journal of Voice*, 34(2), 304-e9.
11. Özkan, E. T., & Demirhan, E. (2014) Pediatrik Ses Bozuklukları ve Ses Terapisinin Etkililiği. *Kocaeli Tıp Dergisi*, 3(2), 27-33.
12. Barmak, E., Çağlar, N. A., Altan, E., Çıldır, B., & Tatar, E. Ç. (2022). Investigation of Validity and Reliability of Voice Activity and Participation Profile-Turkish Version (VAPP-TR). *Journal of Voice*.
13. Ma, E. P., & Yiu, E. M. (2001). Voice activity and participation profile
14. Tezcaner, Z.Ç. (2015). Türkçe Sesle İlişkili Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin Geçerlik Ve Güvenirliliği. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
15. Hogikyan, N. D., ve Sethuraman, G. (1999). Validation of an instrument to measure voice-related quality of life (V-RQOL). *Journal of voice*, 13 (4), 557-569
16. Mathieson, L., Hirani, S. P., Epstein, R., Baken, R. J., Wood, G., & Rubin, J. S. (2009). Laryngeal manual therapy: a preliminary study to examine its treatment effects in the management of muscle tension dysphonia. *Journal of Voice*, 23(3), 353-366.
17. Irklı, F.A. (2021). Ses Yolu Rahatsızlığı Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması Geçerlilik Ve Güvenirliliği. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, İstinye Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
18. Koufman JA, Aviv. JE, Casiano RR, et al. Laryngopharyngeal reflux: Position statement of the committee on speech, voice, and swallowing disorders of the American Academy of Otolaryngology–Head and Neck Surgery. *Otolaryngol Head Neck Surg*. 2002; 127:32–35. <https://doi.org/10.1067/mhn.2002.125760>.
19. Akbulut, S., Aydınli, F. E., Kuşçu, O., Özcebe, E., Yılmaz, T., Rosen, C. A., & Gartner-Schmidt, J. (2020). Reliability and validity of the Turkish reflux symptom index. *Journal of Voice*, 34(6), 965-e23.
20. Belafsky PC, Postma GN, Koufman JA. Validity and reliability of the reflux symptom index (RSI). *J Voice*. 2002;16:274–277. [https://doi.org/10.1016/S0892-1997\(02\)00097-8](https://doi.org/10.1016/S0892-1997(02)00097-8)
21. Belafsky, P. C., Postma, G. N., & Koufman, J. A. (2001). The validity and reliability of the reflux finding score (RFS). *The laryngoscope*, 111(8), 1313-1317.
22. Webb, A. L., Carding, P. N., Deary, I. J., MacKenzie, K., Steen, N., Wilson, J. A. (2004). The reliability of three perceptual evaluation scales for dysphonia. *European Archives of Oto-Rhino-Laryngology and Head & Neck*, 261 (8), 429-434.
23. Yamaguchi, H., Shrivastav, R., Andrews, M. L., Niimi, S. (2003). A comparison of voice quality ratings made by Japanese and American listeners using the GRBAS scale. *Folia Phoniatrica et Logopaedica*, 55 (3), 147-157.
24. Omori, K. (2011). Diagnosis of voice disorders. *Japan Medical Association Journal*, 54 (4), 248-253.
25. Kempster, G. B., Gerratt, B. R., Abbott, K. V., Barkmeier-Kraemer, J., & Hillman, R. E. (2009). Consensus auditory-perceptual evaluation of voice: development of a standardized clinical protocol.
26. Ertan-Schlüter, E., Demirhan, E., Ünsal, E. M., & Tadıhan-Özkan, E. (2020). The Turkish version of the Consensus Auditory-Perceptual Evaluation of Voice (CAPE-V): A reliability and validity study. *Journal of Voice*, 34(6), 965-e13
27. Fırat, Ş. (2022). Glotal Fonksiyon Endeksinin Türkçe Versiyonunun Geçerlilik Ve Güvenirliliği. Yayınlanmamış YL Tezi. İstinye Üniversitesi.